

Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto 27.10.2025 § 63

§ 63

Valtuustoaloite leikkipihojen tekonurmien korvaamiseksi lasten terveyden kannalta parhailla materiaaleilla (Kh-Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Koivula Pekka

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Henna Kajavan ja 20 muun valtuutetun 24.3.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen leikkipihojen tekonurmien korvaamiseksi lasten terveyden kannalta parhailla materiaaleilla sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Konserni- ja tilajaosto: Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutettu Henna Kajava ja 20 muuta valtuutettua ovat jättäneet 24.3.2025 päivätyn valtuustoaloitteen leikkipihojen tekonurmien korvaamiseksi lasten terveyden kannalta parhailla materiaaleilla.

Aloitteessa tuodaan muun muassa esiin, että Espoon uudisrakentamisessa käytetään nykyään tavallisesti tekonurmia ja kumipinnoitteita lasten leikkipaikoilla. Tekonurmi on pehmeää muovia. Muovien pehmentämiseen käytetään ftalaatteja, jotka tunnetaan hormonihäirikköinä. Mikromuovit ovat lisääntymistoksisia ja samalla tiedämme, kuinka tahaton lapsettomuus on lisääntynyt länsimaissa huolestuttavasti. Toisaalta lasten immunitetin kehittymiselle kosketus metsämaahan on tutkimuksissa todettu tärkeäksi. Espoossa onkin kaupungin päiväkotien suunnitteluohjeissa jo mainittu metsämaan eli kunnan käyttö päiväkotien pihuille lisättävänä elementtinä.

Tutkimusten mukaan tekonurmi- ja kumiset leikkikenttien pinnat ovat ulkonäöstä riippumatta valmistettu materiaaleista, jotka voivat olla vaarallisia lapsille ja aikuisille sekä ympäristöllemme. Tähän mennessä suurin osa tekonurmea koskevista tieteellisistä tutkimuksista on keskittynyt kemiallisiin komponentteihin ja suotoaineisiin, joissa on tunnistettu lukuisia syöpää aiheuttavia, hermotoksisia ja hormonitoimintaa häiritseviä kemikaaleja.

Lisäksi aloitteessa esitetään, että Espoo selvittää, mitkä pintamateriaalit lasten leikkipihoilla ovat lasten edun mukaisia erityisesti lasten kemikaalialtistuksen välttämisen ja vastustuskyvyn kehittymisen kannalta ja ryhtyy tarvittaviin toimiin, jotta uusien asuinalueiden lasten leikkipihojen ja -paikkojen rakentamisessa ei käytetä enää muita kuin lasten terveyttä parhaiten tukevia pintamateriaaleja, kuten metsämaata, haketta ja turvahiekkaa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Turvallisuus mukaan lukien terveysturvallisuus on Espoon kaupungin keskeinen osa leikkiympäristöjen suunnittelua ja toteutusta.

Tilapalvelut-liikelaitos on laatinut yhteistyössä käyttäjätoimialojen kanssa kouluille ja päiväkodeille pihasuunnitteluohjeet, joiden mukaisesti pihat suunnitellaan ja toteutetaan. Ohjeita noudatetaan uudis- ja peruskorjauskohteissa sekä pihojen perusparannuksissa käytettävissä olevien hankkeen reunaehtojen ja -resurssien mukaisesti. Pihasuunnitteluohjeissa huomioidaan toiminnan tarpeet ja turvallisuus mutta myös ylläpidon ja elinkaarikestävyyden näkökulmat. Päiväkotien pihasuunnitteluohje on parhaillaan päivitettävänä, missä huomioidaan aloitteessakin esitettyjä näkökulmia. Kaikkia päiväkotiympäristön pinnoitteiden valintaa ohjaavat määräykset, joissa on arvioitu niiden soveltuvuutta päiväkotiympäristöön.

Tilapalvelut-liikelaitos on tehnyt linjauksen, jonka mukaan kumipinnoitteiden käyttö leikkipihoilla tullaan porrastetusti lopettamaan. Tähän päätökseen on vaikuttanut sekä elinkaaren aikainen huono kestävyys että esiin nousseet terveysturvallisuushuomiot.

Tekonurmi on ollut helposti yhdistettävissä putoamisalueiden joustoalustan kanssa ja se on lisäksi esteettömyyden kannalta hyvin toimiva vaihtoehto. Tekonurmea käytetään jatkossa vain kohteissa, joissa se on perustellusti elinkaarikestävyytensä, turvallisuusominaisuuksiensa ja kulutuskestävyyden kannalta paras vaihtoehto myös terveysturvallisuus huomioiden.

Valtuustoaloitteessa viitataan tutkimuksiin, joissa on tuotu esiin erityisesti kumirouhekomponenttien mahdollisia toksisia vaikutuksia. On kuitenkin tärkeää huomioida, että Espoon Tilapalvelut-liikelaitoksen tekonurmikohteissa ei käytetä kumirouhetta täyteaineena, vaan hiekkaa, joka on tutkimuksissa osoittautunut selvästi turvallisemmaksi vaihtoehdoksi.

Puuhakkeen käyttöä tullaan lisäämään leikkipihoilla. Se on terveysturvallinen, luonnonmukainen ja markkinoilla laajasti saatavilla oleva materiaali, joka soveltuu erityisen hyvin päiväkotien ja muiden lapsille suunnattujen ulkotilojen putoamisalustojen pinnoitteeksi. Puuhake pinnoitteena ei täytä esteettömyysvaadetta, joka tulee huomioida kohteiden suunnittelussa.

Espoo on ollut mukana valtakunnallisessa ”Viherpihalta terveyttä ja hyvinvointia: Kohti tervettä aikuisuutta (KOTA) – päiväkodin viherpihan vaikutus lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin (Helsingin yliopisto ja Hämeen ammattikorkeakoulu)” hankkeessa.

Hankkeessa kehitettiin viherpihamalleja ja tutkittiin muun muassa kuntan ja metsämaan vaikutuksia lasten vastustuskyvyn kehittymiseen. Näitä

näkökulmia huomioidaan jatkossakin päiväkotipihojen ja muiden leikkiympäristöjen suunnittelussa. Kuntan käytössä ongelmaksi muodostuu sen heikko kulutuskestävyys. Pihan keskeisillä kovan kulutuksen alueilla kunta ei menesty, joten Kunta-alueet suunnitellaankin pihan reuna-alueille, jossa kulutus on vähäisempää.

Tilapalvelut suhtautuu erittäin vakavasti kaikkiin lasten terveyteen ja turvallisuuteen liittyviin näkökohtiin ja kehitämme jatkuvasti suunnitteluohjeita sekä käytännön ratkaisuja yhdessä asiantuntijoiden ja käyttäjien kanssa. Tässä työssä huomioidaan sekä uusimman tutkimustiedon tuomat näkökulmat että käytännön elinkaarikestävyys ja turvallisuusvaatimukset.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Espoo selvittää, mitkä pintamateriaalit lasten leikkipihoilla ovat lasten edun mukaisia erityisesti lasten kemikaalialtistuksen välttämisen ja vastustuskyvyn kehittymisen kannalta, vaan käytetään pintamateriaaleina metsämaata, haketta ja turvahiekkaa, Henna Kajava+ 20 kvalt.

Tiedoksi